

Список використаних джерел

1. Про затвердження спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів і інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств та Методичних рекомендацій щодо їх застосування: Наказ Міністерства аграрної політики від 27.09.2007 р. № 701 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1021.4236.0>.

2. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29.12.95 р. – № 352 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN321.html.

3. Ярмолюк О. Ф. Облік орендованих земельних ділянок та паїв в сільському господарстві / О. Ф. Ярмолюк А. В. Погосова // Всеукраїнський науково-виробничий журнал Інноваційна економіка. – № 8. – 2012. – С. 274-277.

А. В. Громадский. Документирование операций по аренде земельных участков сельскохозяйственного назначения.

Исследовано документальное обеспечение учета операций по аренде земельных участков сельскохозяйственного назначения, которое используется предприятием.

Ключевые слова: первичные документы, предприятие, договор, аренда.

A. Gromadskij. Documentation of transactions for the lease of land for agricultural purposes.

Researched documentation to ensure recording of transactions for the lease of land for agricultural purposes, which is used by the enterprise.

Key words: primary documents, the company, the contract, rent.

УДК 657.6:657.411

ПІДХОДИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ РЕГУЛЯТИВНОГО КАПІТАЛУ

***К. А. Мікуляк, студентка обліково-фінансового факультету,
Науковий керівник – старший викладач Костирко А. Г.,
Миколаївський національний аграрний університет***

У статті розглянуто питання аудиту регулятивного капіталу та його методика. Обґрунтовано завдання і визначено джерела інформації аудиту регулятивного капіталу.

Ключові слова: регулятивний капітал, аудит, процедури аудиту, нерозподілений прибуток, неоплачений капітал.

Постановка проблеми. За сучасних умов як для підприємства, так і для засновників проведення аудиту регулятивного капіталу дуже важливе, оскільки він є основним початковим та умовно безстроковим джерелом фінансування господарської діяльності підприємства, а також джерелом погашення збитків підприємства. Це один із найвагоміших показників, що використовуються при оцінці фінансового стану підприємства, оскільки

показує, з одного боку, ступінь фінансової самостійності підприємства, а з іншого – ступінь кредитоспроможності підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Організації та методиці аудиту регулятивного капіталу присвячені наукові праці багатьох вітчизняних вчених, зокрема: Ф. Ф. Бутинця [2], Л. П. Кулаковської, В. Я. Савченко, К. О. Утенкової та ін. Але єдиної точки зору щодо методології та процедур проведення аудиту не визначено, що і стало основою подальших досліджень.

Метою статті є узагальнення та вдосконалення методики аудиту регулятивного капіталу.

Виклад основного матеріалу. Для здійснення аудиту регулятивного капіталу необхідним є визначення мети перевірки. Єдиної точки зору відносно мети аудиту регулятивного капіталу серед науковців немає (табл.1).

Таблиця 1

Основні наукові підходи дослідження мети аудиту регулятивного капіталу

Вчені	Визначення мети
Ф. Ф. Бутинець [2]	Встановлення достовірності первинних даних відносно формування та використання регулятивного капіталу, повноти та своєчасності відображення інформації у зведених документах та облікових регістрах, правильності ведення обліку регулятивного капіталу відповідно до установчих документів та облікової політики, достовірності відображення стану регулятивного капіталу у звітності підприємства.
МСА 200 “Цілі та основні принципи аудиту фінансової звітності” [1]	Висловлення аудитором незалежної думки щодо правильності інформації підприємства про регулятивний капітал.
Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча [4]	Підтвердження аудиторським висновком інформації про регулятивний капітал, його структуру та зміни у регулятивному капіталі, що сталися протягом звітного періоду.
К. О. Утенкова [7]	Аудит регулятивного капіталу і аудит установчих документів не можуть досліджуватись окремо один від одного, тому, що такий елемент регулятивного капіталу, як статутний капітал, є основою будь-якого підприємства і фіксується в його установчих документах. В установчих документах можуть міститися дані й про інші елементи регулятивного капіталу.
Н. А. Іванова, О. В. Ролінський [3]	Визначення достовірності первинних даних відносно формування та використання регулятивного капіталу, повноти й своєчасності відображення інформації у зведених документах та облікових реєстрах, правильності ведення обліку регулятивного капіталу відповідно до установчих документів та облікової політики, достовірність відображення стану регулятивного капіталу у звітності підприємства.

Джерело: побудовано автором за даними [1, 2, 3, 4, 7]

Метою аудиту регулятивного капіталу є встановлення достовірності та правильності відображення в обліку операцій з регулятивним капіталом відповідно до чинного законодавства та висловлення аудитором незалежної думки щодо правильності відображення інформації у звітності підприємства.

Основними складовими проведення аудиту регулятивного капіталу є: аудит статутного капіталу, аудит формування додаткового капіталу, аудит нерозподілених прибутків та їх використання, аудит вилученого капіталу. На думку Ф. Ф. Бутинця та Н. А. Іванової, предметом аудиту регулятивного капіталу є процеси та господарські операції, пов'язані з формуванням статутного, пайового, додаткового і резервного капіталу, обліком нерозподілених прибутків, формування вилученого та неоплаченого капіталу, відносин, що виникають при цьому між підприємством та його власниками і працівниками. Постановку завдань з методології проведення аудиту регулятивного капіталу вітчизняними науковцями наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Завдання аудиту регулятивного капіталу

Завдання	Ф.Ф. Бутинець [2]	Л.П. Кулаковська, Ю.В. Пічаська [4]	К.О. Утенкова [7]	Н.А. Іванова, О.В. Ролінський [3]	Авторська позиція
Визначення основних відомостей про суб'єкт господарювання	-	+	-	-	-
Перевірка наявності і відповідності форм статутних документів	-	+	+	-	+
Встановлення дотримання норм чинного законодавства щодо формування регулятивного капіталу	+	-	+	+	+
Виявлення повноти і своєчасності внесків засновників підприємства та правильність відображення в обліку величини регулятивного капіталу	+	+	+	+	+
Перевірка своєчасності сплати мінімального розміру статутного капіталу підприємства під час його реєстрації	-	-	-	-	+
Встановлення обґрунтованості операцій з формування прибутків і збитків, їх використання і розподілу	+	-	-	+	+
Перевірка достовірності відображення показників щодо регулятивного капіталу в обліку та звітності, встановлення законності й правильності їх формування та цільового використання	+	+	+	+	+
Встановлення структури регулятивного капіталу, аналіз змін, які відбулися в структурі за декілька звітних періодів	-	-	+	-	+
Перевірка стабільності величини статутного капіталу	+	-	-	+	+
Надання оцінки системі внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку установчих документів і регулятивного капіталу	-	+	-	-	-
Перевірка правильності обчислення доходів засновників та акціонерів та утримання податку з доходів	-	+	-	-	+

Джерело: побудовано автором за даними [2, 3, 4, 7]

Аналізуючи постановку завдань з методології проведення аудиту регулятивного капіталу визначено, що головним завданням є перевірка правильності формування та відображення в обліку регулятивного капіталу, а також перевірка правильності відображення регулятивного капіталу у фінансовій звітності.

З метою проведення дієвого аудиту установчих документів та регулятивного капіталу доцільно використовувати різні джерела інформації. Джерела інформації для аудиту регулятивного капіталу на думку різних авторів наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Джерела інформації аудиту регулятивного капіталу

Джерела інформації	В. Я. Савченко, С. А. Кириленко В.О. Зотов, [5]	Ф. Ф. Бутинець[2]	Л. П. Кулаковська [4]	Н. А. Іванова[3]	Авторська позиція
Установчі документи (установчий договір, статут, протоколи зборів засновників, учасників, акціонерів)	+	-	+	-	+
Наказ про облікову політику	+	+	-	+	+
Документи з оформлення статутного капіталу (надходження коштів, матеріальних цінностей від засновників-учасників та інші первинні документи)	+	+	+	+	+
Бухгалтерські регістри обліку регулятивного капіталу, розрахунків з учасниками	+	+	-	+	+
Документи, що підтверджують право власника на майно, що вноситься як внесок до статутного капіталу, свідоцтво про право власності на нерухомість, земельні ділянки.	-	+	+	+	+
Організаційні документи: свідоцтво про державну реєстрацію, накази, протоколи закритого перепису	-	+	+	+	+
Акти та довідки попередніх ревізій, аудиторські висновки, дані внутрішнього контролю та інша документація, що узагальнює результати контролю	-	+	-	+	+
Методики оцінки часток, що вносяться до статутного капіталу в натуральній і нематеріальних формах	-	-	+	-	+
Фінансова та статистична звітність (ф.1 “Баланс”, ф.4 “Звіт про власний капітал”, ф. 5 “Примітки до річної фінансової звітності” тощо.	+	+	+	+	+

Джерело: побудовано автором з використанням [2, 3, 4, 5]

Виходячи з мети, завдань і предмету аудиту регулятивного капіталу, можна виділити його основні об'єкти (рис. 1).

Рис. 1 Об'єкти аудиту регулятивного капіталу

Джерело: побудовано автором за даними [5, 6]

Спираючись на завдання, поставлені перед аудитором, установлюють види робіт і процедури аудиту регулятивного капіталу, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети. Види робіт та процедури сформовані у табл. 4.

Таблиця 4

Перелік основних процедур аудиту регулятивного капіталу

Процедури аудиту	В. Я. Савченко, С. А. Кириленко В.О. Зотов, [5]	Ф. Ф. Бутинець [2]	Л. П. Кулаковська [4]	Н. А. Іванова [3]	Авторська позиція
Інвентаризація майна, внесеного засновниками до статутного капіталу підприємства, забезпечення майбутніх витрат і платежів	-	+	-	-	+
Перевірка наявності дозволів, ліцензій на право займатися певними видами діяльності	-	+	+	-	+
Перевірка наявності документів, підтверджуючих право власності засновників на майно, укладене як внесок до статутного капіталу	-	+	+	-	+

Дослідження установчих документів, оцінка відповідності їх змісту законодавчим актам	+	+	+	-	+
Перевірка правильності формування статутного капіталу відповідно до установчих документів та нормативних вимог	+	-	+	+	+
Перевірка правильності відображення в обліку величини статутного капіталу та її змін	+	+	+	+	+
Перевірка операцій з пайовим капіталом	+	-	-	-	+
Перевірка джерел формування та правильності витрачання резервного капіталу	-	+	-	+	+
Перевірка правильності формування та відображення в обліку додаткового капіталу	+	-	-	+	+
Перевірка правильності обліку безоплатно переданих активів	-	+	-	+	+
Перевірка правильності відображення в обліку неоплаченого та вилученого капіталу	+	-	-	-	+
Перевірка правильності відображення інформації про регулятивний капітал та забезпечення зобов'язань у фінансовій звітності та примітках до неї.	+	-	-	-	+

Джерело: розроблено автором з використанням [2, 3, 4, 5]

На сьогоднішній день проблемі аудиту регулятивного капіталу приділено багато уваги, однак перелік аудиторських процедур акціонерних товариств та товариств з різними видами відповідальності суттєво відрізняються.

Висновки. За результатами дослідження узагальнено та розвинуто методику аудиту регулятивного капіталу, що забезпечить дієве проведення аудиту регулятивного капіталу. Періодичне проведення аудиторських перевірок регулятивного капіталу у поєднанні з проведенням аналізу фінансової діяльності здатне забезпечити підвищення рівня рентабельності діяльності.

Список використаних джерел

1. МСА 200 “Ціль та основні принципи аудиту фінансової звітності”. [Електронний ресурс] . – Режим доступу : http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30208656. – Дата останнього доступу : 30.11.2015.
2. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підручн. для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП “Рута”, 2012. – 672 с.
3. Іванова Н. А. Організація і методика аудиту : навч. посіб. / Н. А. Іванова, О. В. Ролінський. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 216 с.
4. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту : навч. посіб. / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – К. : Каравела, 2011. – 586 с.
5. Савченко В. Я. Аудит : навч-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. Я. Савченко, В. О. Зотов, С. А. Кириленко. – К. : КНЕУ, 2009. – 268 с.
6. Усач Б. Ф. Організація і методика аудиту: підручн. / Б. Ф. Усач, З. О. Душко, М. М. Колос. – К. : Знання, 2010. – 295 с.
7. Утенкова К. О. Аудит : навч. посіб. / К. О. Утенкова. – К.: Алерта, 2011. – 408 с.